

UDENRIGSMINISTERIET

Besvarelse af Udenrigsudvalgets spørgsmål nr. 4 af 26.april 2012 til udenrigsministeren (spørgsmål stillet efter ønske fra Jakob Ellemann-Jensen (V)).

Udenrigsudvalgets spørgsmål nr. 4:

”Er Ministeren indstillet på at lade Udenrigsministeriet og Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser udarbejde en redegørelse, der skal foreligge i løbet af 2013, som undersøger fordele og ulemper ved at fusionere DIIS med et universitet, således som landets øvrige sektorforskningsinstitutioner er blevet underkastet? Analysen skal se på mulige synergieffekter ved en fusion, herunder i form af en opdeling i forbindelse med en eventuel fusion?”.

Udenrigsministerens svar:

Det er som anført ved svar på spørgsmål 3 ikke hensigten med Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS) at skabe endnu en ny sektorforskningsinstitution på linje med de allerede eksisterende, hvis fokus primært er langsigtet forskning inden for de pågældende institutters område. Universiteterne og sektorforskningsinstitutioner udfører allerede en betydelig uafhængig forskning på de udenrigs-, sikkerheds- og udviklingspolitiske områder, og det har en stor nytte i sig selv. Men formålet med DIIS er at have et institut, der er tæt på politikudviklingen og som sikrer størst mulig relevans af instituttets forskning, analyse og informationsvirksomhed for den konkrete politikudvikling.

Hensigten med DIIS er både i den eksisterende lov fra 2002 og i lovudkastet L155 derved nærmere at skabe en uafhængig tænketank, som hurtigt kan skifte sigte, som er tæt på og kan give umiddelbare input af relevans for udviklingen af dansk udenrigs-, sikkerheds- og udviklingspolitik (dvs. både forskning inden for det brede udenrigspolitiske område og mere kortsigtede analyser, input og informationsvirksomhed), og som netop bidrager med faglig dybde og uafhængige synspunkter til politikere, embedsmænd og offentligheden på aktuelle udenrigspolitiske sager. Den opgave vil være sværere at løse under de rammevilkår, som en status som sektorforskningsinstitution vil give. En fusionering vil også gøre en fri cirkulation af forskere, analytikere, praktikere og embedsmænd ind og ud af DIIS meget sværere – og det er netop denne forsknings- og analyse mangfoldighed, fleksible tværfaglighed og sammensætning af forskellige kompetencer, der bidrager til at skabe politikrelevante resultater ved DIIS af høj kvalitet.

Ydermere har DIIS en forpligtelse til samarbejde med alle universiteter i Danmark, og det vil en placering på ét universitet gøre meget vanskeligere.

Det fremgår ligeledes af en rapport over arbejdsvilkårene ved de tidligere og nuværende sektorforskningsinstitutioner, som Dansk Center for Forskningsanalyse ved Institut for Statskundskab ved Aarhus Universitet har udgivet i marts 2012, at fusionsprocesserne mellem sektorforskningsinstitutionerne og universiteterne langt fra har været så positive som ønsket eller ført til de ønskede synergieffekter. Sektorforskningsinstitutionernes medarbejdere peger derudover selv på en række væsentlige ulemper herved, herunder nedprioritering af myndighedsbetjeningⁱ. Det konkluderes heri, at "det samlede billede, som undersøgelsen tegner, har en karakter og et omfang, der gør at disse problemstillinger bør tages alvorligt på både universitetsledelsesniveau og på politisk niveau".

Spørgsmålet er derfor i høj grad, om en påtænkt fusionsproces ikke kun vil forringe DIIS' meget stærke danske og internationale position. Det forekommer under alle omstændigheder ikke hensigtsmæssigt at ændre på de rammevilkår, der har gjort DIIS til en af de højst-rangerede institutioner inden for udenrigspolitisk forskning og analyse. DIIS rangeres som nr. 23 af top-50 ikke-amerikanske tænketanke og som nr. 15 af top-30 udviklings-tænketanke i verden i "The Global Go to Think Tank Report 2011", som udfærdiges på baggrund af en undersøgelse blandt 1500 akademikere, beslutningstagere, journalister og specialister fra hele verden. DIIS derudover har en meget høj deltagelse i den offentlige debat med over 1100 interviews og citater i presse og medier i 2010.

Det er på dette grundlag klart, at en væsentlig omlægning af DIIS' rolle og virke til at være sektorforskningsinstitution underlagt et universitet ikke mindst i lyset af de rammevilkår, som sektorforskningsinstitutioner er underlagt, med stor sandsynlighed vil komme til at skabe større afstand mellem DIIS' fokus, forskere og analytikere på den ene side og politikere, embedsmænd og offentligheden på den anden side. Den pågældende omlægning vil derved gøre DIIS' virke mindre relevant for udviklingen af udenrigs-, sikkerheds- og udviklingspolitik, ligesom det risikerer at underminere DIIS' handlefrihed og meget høje internationale niveau.

Når hensigten i udgangspunktet ikke er at skabe en ny sektorforskningsinstitution, vurderes det ikke hensigtsmæssigt at gennemføre en omkostningstung redegørelse over fordele og ulemper ved at fusionere DIIS med et universitet.

ⁱ "Arbejdsvilkår ved de tidligere og nuværende sektorforskningsinstitutioner", Dansk Center for Forskningsanalyse, Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet, marts 2012, s. 5-6.